

Forvaltning av ressursrikdom

Fast kurs for fellesarven

Klaus Mohn, Professor
University of Stavanger Business School
<http://www.uis.no/Mohn>
Twitter: @Mohnitor

JazzGass 2015
Molde, 14. juli 2015

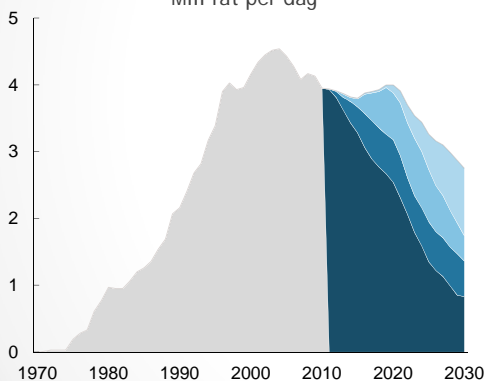
50 år med petroleumsverksemd

50 år med petroleumsverksemd

Enorme inntekter for samfunn, selskap og enkeltmenneske

Olje- og gassproduksjon på norsk sokkel
Mill fat per dag

Statens Pensjonsfond - Utland
Kapital til forvaltning (1000 mrd kr)

Forvaltning av ressursrikdom

Fast kurs for fellesarven

- Suksess er ingen selvfølge
  - Hollandsk syke
  - Ressursforbanning
- Den norske modellen
  - Regulering og rammevilkår
  - Forvaltning av ressursinntekter
  - Prestendensar og politikk-utfordringer
- Status og utsikter

Ressursrikdom: Kva seier forskinga?

Hollandsk syke og rikdommens paradoks

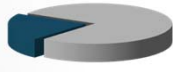
- Ressursinntekter svekker konkurranseevna
  - Lønsvekst og valutakurs-styrking
  - Fortrenging av tradisjonell industri
- Ressursinntekter svekker vekst-evna
  - Tap av læring i selskap og samfunn
  - Etterslep i innovasjon og entreprenørskap
  - Sosiale og politiske faktorar
  - Konflikt og krig

Stor fisk i litan dam

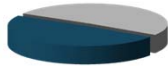
Ei næring som gjer ein forskjell

Makroøkonomiske nøkkeltal 2013
Olje og naturgass i prosent av...

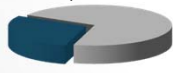
Samla verdiskaping (BNP)
22 prosent

Samla eksportinntekter
49 prosent

Staten sine inntekter
29 prosent

Samla real-investeringar
31 prosent

Seks vinter-OL i året

OSLO2022
Applicant City

Forsvarleg regulering og rammeverk

Nasjonale strategiar prega av visjonar og ambisjonar

Forsvarleg regulering og rammeverk

Allereie i 1971 understreka Stortingets industrikomité...

**OLJEBUD TIL
Å LEVE MED**

1. ... at **nasjonal styring og kontroll** må sikres for all virksomhet på den norske kontinentalsokkel.
2. ... at petroleumsfunnene utnyttes slik at **Norge blir mest mulig uavhengig** av andre når det gjelder tilførsel av råolje.
3. ... at det med basis i petroleum må det utvikles **ny næringsvirksomhet**.
4. ... at utviklingen av en oljeindustri må skje under **nødvendig hensyn** til eksisterende næringsvirksomhet og natur- og miljøvern.
5. ... at **brenning av unyttbar gass** på den norske kontinentalsokkel ikke må aksepteres unntatt for kortere prøveperioder.
6. ... at petroleum fra den norske kontinentalsokkel som hovedregel **ilandføres i Norge** med unntak av det enkelte tilfelle hvor samfunnspolitiske hensyn gir grunnlag for en annen løsning.
7. ... at **staten engasjerer seg** på alle hensiktsmessige plan, medvirker til en samordning av norske interesser innenfor norsk petroleumsindustri og til oppbygging av et norsk, integrert oljemiljø med såvel nasjonalt som internasjonalt siktepunkt.
8. ... at det opprettes et **statlig oljeselskap** som kan ivareta statens forretningsmessige interesser og ha et formålstjenlig samarbeid med innenlandske og utenlandske oljeinteresser.
9. ... at det **nord for 62. breddegrad** velges et aktivitetsmønster som tilfredsstiller de særlige samfunnspolitiske forhold som knytter seg til landsdelen.
10. ... at norske petroleumsfunn i større omfang vil kunne stille **norsk utenrikspolitikk** overfor nye oppgaver

Forsvarleg regulering og rammeverk

Ein triade av institusjonar sikrar ressursrenta for fellesskapen

Skattlegging

MINISTRY OF FINANCE

Statens Direkte Økonomiske Engasjement

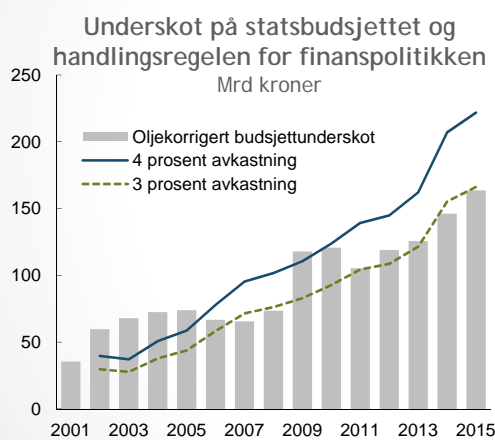

Statens Pensjonsfond - Utland

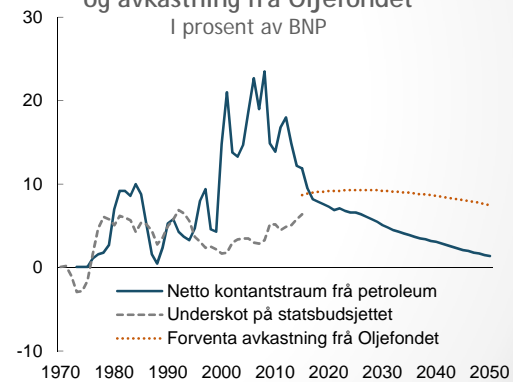

Rettesnor for utgiftene

Indikatorar for finanspolitikken

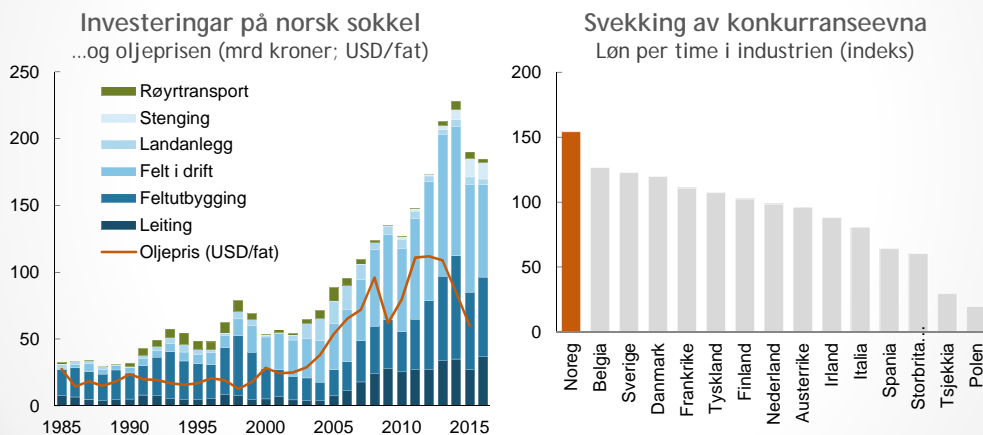

Netto kontantstrøm, budsjettunderskot og avkastning frå Oljefondet
I prosent av BNP

Kampen om arbeidskrafta

Kraftig vekst har gjort norsk økonomi meir sårbar

Ingen er immune mot rikdom

Overflod gjer inntrykk - og endrar åtferd og politikk

Oljen i økonomien
Av Kjetil Mohn og Eirik Wærness

Etter en lang økonomisk tilbakegang og økonomisk ustabilitet er Norge nå tilbake til økonomisk vekst og økonomisk stabilitet. Dette er et resultat av økonomisk vekst og økonomisk stabilitet. Dette er et resultat av økonomisk vekst og økonomisk stabilitet.

- Energi og miljø
- Vekst og fallhøgde
- Næring og nasjon
- Forbruk og sparing
- Forsprang og etterslep
- Sinnelag og konsekvens

Forvaltning av ressursrikdom

Fast kurs for fellesarven

- Suksess er ingen selvfølge
  - Hollandsk syke
  - Ressursforbanning
- Den norske modellen
  - Regulering og rammevilkår
  - Forvaltning av ressursinntekter
  - Presstendensar og politikkutfordringer
- Status og utsikter

Takk for meg!

Klaus Mohn, Professor
 University of Stavanger Business School
<http://www.uis.no/Mohn>
 Twitter: @Mohnitor